

Παναγία Πελαγονίτισσα

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

4 (1) Λαζάρου Αν. Μέλλιου

Εις τον Ιερόν Ενοριακόν Ναόν Αγίας Παρασκευής Φλωρίνης στον οποίον γίνεται κι η τοπική πανηγύρι Παναγίας Πελαγονίτισσας, την Κυριακήν των Μυροφόρων, υπάρχει, από Παρασκευής 12^{ης} Ιουνίου 1998 η Ιερά Εικόνα Παναγία Πελαγονίτισσα.

Με ειδικό πρόγραμμα και εκδήλωση την Παρασκευή 12 Ιουνίου 1998, ώρα 6.30' στην κεντρική πλατεία Γ. Μόδη Φλώρινας πραγματοποιήθηκε η άφιξη-υποδοχή της ανωτέρω Εικόνας από τον ευσεβή και φιλέορτο λαό της περιοχής Φλωρίνης.

Οργανωτές η Ιερά Μητρόπολη Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας (Ι.Μ.Φ.Π.Ε.), η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, ο Δήμος Φλώρινας και ο Σύλλογος Μοναστηριωτών και πέριξ η «ΕΛΠΙΣ» (έτος ιδρύσεως 1913).

Πλουσιότατο το πρόγραμμα υποδοχής με ομιλητές τους κ.κ. Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη, Νομάρχη, Δήμαρχο, Πρόεδρο των Μοναστηριωτών στον χώρο υποδοχής, Δοξολογία στο Ναό κ.λπ.

Η Παναγία των Μοναστηριωτών, η λεγομένη «Παναγία η Πελαγονίτισσα» είναι παραλλαγή του τύπου της Θεοτόκου Ελεούσης και επιχωρίαζε στην Πελαγονία, όπως λέγεται η περιοχή Μοναστηρίου και: 1) κατ' άλλους από το μυθικό ήρωα Πελαγόνα και 2) από το Πέλλης+γωνία, δλδ. Πελαγωνίας και Πελαγωνείας.

Τίποτε δεν αποκλείει την πιθανότητα η Πελαγονίτισσα νάναι πολιούχος του Μοναστηρίου (Βιτόλια) και προστάτης της ομώνυμης Μητροπόλεως Πελαγονίας, περίφημης και ιστορικής κατά την Οθωμανοκρατία.

Στην αγιογραφία-παραλλαγή ο μικρός Χριστός παριστάνεται σε στιγμές εσχάτης τρυφερότητας, κολλάει το μάγουλο του στο στόμα της στοργικής μητέρας Παναγίας και ολόκληρης στο παιγνίδισμά του.

Όλες και όσες οι παραστάσεις, πού έχουν διασωθεί, ανάγονται σε χαμένο σήμερα πρότυπο του τέλους του 11^{ου} αιώνα τουλάχιστον.

Απ' την Πελαγονία η τιμή της Θεοτόκου Πελαγονίτισσας διαδόθηκε σε περιοχές, πού υπάγονται -τότε- στην Αρχιεπισκοπική Αχρίδος και στη μεσαιωνική Σερβία, μετά την απόκτηση της Εκκλησιαστικής της ανεξαρτησίας (1219).

Η παλαιότερη παράσταση-αγιογραφία της Παναγίας της Πελαγονίτισσας εμφανίζεται σε μικρογραφία και σε παλαιοσερβικό Ευαγγέλιο της Πρεσρένης (τέλος 13^{ου} αι.). Ο τύπος αυτός υπάρχει στη Μονή Χιλανδαρίου Αγίου Όρους, με την επωνυμία Αβραμιώτισσα -14^{ος} αι., στη Μονή Σινά -15^{ος} αι., με τα επίθετα «Ελεούσα Πελαγονίτισσας» στην ασίδα της Ι. Μονής Αγίου Παύλου στο Άγιον Όρος-Άθω.

Η σημερινή αγιογραφία της Παναγίας Πελαγονίτισσας αγιογραφήθηκε από το μοναχό Αγαθόνικο Ολυμπιώτη, με δαπάνη του Συλλόγου Μοναστηριωτών και πέριξ Φλωρίνης και δωρήθηκε στον Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής Φλώρινας, για ευλογία του λαού της πόλης και της περιοχής Πελαγονίας, καθώς δίπλα της υπάρχει ο πρώτος συνοικισμός Μοναστηριωτών, οι οποίοι μόλις η γενέτειρά του, το Μοναστήρι, έγινε Σερβία (6-11-1912), εκπατρίστηκαν και εγκαταστάθηκαν οι πολλοί στη Φλώρινα και οι άλλοι στην άλλη Ελλάδα, με το μαράζι, πώς το Μοναστήρι ανήκει σε ξένα χέρια και απέχει από τη Φλώρινα 34 χιλιόμετρα. Κατά το Πανηγύρι, Κυριακή Μυροφόρων, και σ' άλλες εκδηλώσεις ψάλλεται το εξής απολυτίκιον:

Απολυτίκιον Παναγίας Πελαγονίτισσης Ἦχος Α'. Ως του λίθου σφραγισθέντος.

«Της Σεπτῆς σου εικόνας την μορφήν ασπαζόμενοι και των Σων χαρίτων τα πλήθη ταπεινῶς εξαιτώμενα, πόθω, χαρά, και ιλασμῶ, εις την πόλιν την Σην αποδεχόμεθα λαμπρῶς. Διά τούτο, Πελαγονίτισσα Σεμνή, εισάκουσον και ημών των πιστῶς σοι βοώντων· Δόξα τοις μεγαλίοις σου Αγνή, δόξα τη παρθενία σου, δόξα τη ἐπ' εσχάτων συγκαταβάσει σου».

Πηγή: Ζήσης Αν. Μπέλος, *Δυτικομακεδονικόν Ημερολόγιον, (Γέννηση από το «Ημερολόγιον Κοζάνης»)* Ἄμβωνας Πνευματικής - Εθνικής Προσφοράς, Ἔτος Στ' - Τόμος 6^{ος}, 2011 Κοζάνη